

45th Kỷ niệm học và Đại sống
năm

99 CÂU HỎI VỀ LỊCH SỬ VIỆT NAM

TRẢ LỜI

NGHĨA ĐỨC HỌC LÊ VĂN LAN

Đã được đăng tải trên trang web
của Nhà xuất bản Trẻ
Số: VV. 02/6763

Hà Nội 2004

Mục lục

Lời giới thiệu

3

Phần một: Sự kiện lịch sử

1. “Bốn ngàn năm” hay “mấy ngàn năm”?	8
2. An Dương Vương đã lên ngôi như thế nào?	10
3. Người Giao Chỉ là người có ngôn chân cái giao nhau?	12
4. Trước Công nguyên, người Việt Nam đã có họ hay chưa?	14
5. Từ thời Hai Bà Trưng, người Việt Nam đã có họ rồi?	16
6. Tại sao đến Hán Mòn nhiều đồ thờ màu đen?	18
7. Về cuộc cải cách hành chính thời Khúc Hạo	20
8. Động cơ xâm lược nước ta của nhà Tống?	22
9. Vì Lê Hoàn tiến ngôi nên nhà Tống xâm lược nước ta?	23
10. Hán Nhân Bảo từ trại ở đâu?	24
11. Họ Lý ở Triều Tiên và Hàn Quốc vốn gốc Việt Nam?	26
12. Nhà Lý mất ngôi vì chứng tại vô tử?	28
13. Lý Nhân Tông có con hay không?	29
14. Ai là Trung nguyên đầu tiên của nước ta?	30
15. Về các học vị thời xưa	32
16. Vì sao chùa có địa danh Trấn Thủ Độ?	33
17. Công chúa Huyền Trân đã được giải thoát như thế nào?	35
18. “Hội thê Đông Quan” diễn ra ở đâu?	37
29. Tại sao lễ kỷ niệm Hội thê Đông Quan được tổ chức tại chùa Chân Tiên?	38
20. Thành Bắc Kinh ở thế kỷ 15 do người Việt Nam xây dựng?	40
21. Tại sao “Hai mặt Lê Lợi, hai hai Lê Lợi”?	42
22. Người xưa phải trả giá nguy hiểm cho giao thông đô thị như thế nào?	44
23. Vì quan lại địa chủ Lê Quý Đôn bị kết tội trảm quyết?	46

24. Quốc hiệu Việt Nam có từ bao giờ?	48
25. Quốc hiệu Việt Nam có từ thời Trưng Trắc?	50
26. Tại sao Hồ Quý Ly đặt quốc hiệu là "Đại Ngu"?	51
27. "Quốc kỳ, quốc ca" thời Pháp thuộc?	53
28. Vì ba địa danh bắt đầu bằng chữ "K" ở căn cứ địa cách mạng Tân Trào?	55
29. Quang Trung mất sớm là do không hợp tuổi với Ngọc Hân?	57

Phần hai: Nhân vật lịch sử

30. Tô Lịch là nhân danh hay địa danh?	59
31. Bà hoàng Dương Văn Nga là "Hoàng hậu bà vua"?	61
32. Một lý giải khác về "Hoàng hậu bà vua"?	63
33. Các nhân vật nào trong loạn tam vương?	64
34. Họ Thân có nguồn gốc là phò mã nhà Lý?	66
35. Tiên tổ khai cơ ở Diên Sanh là ai?	68
36. Bà Hạo Nương cũng chính là Ý Lan nguyên phi?	70
37. Trần Cảnh có phải là vua đầu triều nhà Trần?	72
38. Linh Từ quốc mẫu, bà là ai?	74
39. Công chúa Thiên Thánh là con gái lớn của vua Trần Thái Tông?	76
40. Yên Tử - Yên Sinh là một hay hai?	78
41. Bốn điểm tế rùa về nhà giáo đình kinh Chu Văn An?	80
42. Trần Nguyên Hân ở quê hương Sơn Đông?	82
43. Nguyễn Trãi là con dúi của Nguyễn Phi Khanh?	84
44. Sĩ thần Ngô Sĩ Liên là người làng nào?	86
45. Ai ở trong cung Trường Lạc?	88
46. Bà Chúa thơ Nôm là người tình của cả thi hào Nguyễn Du lẫn học giả Phạm Đình Hổ?	91
47. Danh sư Võ Trường Toản là thầy học của Phan Thanh Giản và Nguyễn Đình Chiểu?	95
48. Thượng thư Nguyễn Trọng Hợp là học trò của thầy Vũ Tông Phan?	96
49. Lưu Vĩnh Phúc là "Tướng quân Thái Bình" hay "Tướng quân Chà Đen"?	97

Phần ba: Văn hoá lịch sử

50. Quốc hiệu đầu tiên của nước ta có nghĩa là gì?	100
--	-----

51. “Nhớ ngày giỗ Tổ mùng Mười tháng Ba” có từ bao giờ?	102
52. “Ngọc phủ Đèn Hồng” là gì?	104
53. Ý nghĩa lễ hội nước Chứa Gội đầu xuân ở Đèn Hồng là gì?	106
54. Giấy Bùa xua đã được chế tạo như thế nào?	108
55. Sơn cấm là chim gì?	110
56. Nền biểu vẽ các trống đồng Ngọc Lũ và Đông Sơn như thế nào?	112
57. “Chạm Lạc” là gì?	114
58. Lạc Long Quân lấy Âu Cơ là chủ châu lấy nhau?	116
59. Vì sao gạo lứt được như thế?	118
60. Rùa đội hạc có ý nghĩa gì?	120
61. Lý Liên hay Rì Rèn	122
62. Về số hợp “tứ bát tử” trong lịch sử	124
63. “Tứ đại khí” là gì?	126
64. Hiểu thế nào về mấy chỗ khác nhau trong vè?	128
65. Về tên gọi “Khu phố cổ” ở Hà Nội	130
66. “Đinh Bàng” là... “đinh chỉ khoa bảng”?	132
67. Cẩn Thơ là Cẩn Thi?	134
68. “Phủ Lễ” hay “Phủ Lộ”?	136
69. Phủ Lễ vốn tên nôm là Sọ mới đúng?	138
70. Nguồn gốc địa danh Ba Đình	139
71. “Núi thềm” về tên gọi Ba Đình	141
72. Tại sao núi Đà Lạt đã 110 năm tuổi?	142
73. Tư tưởng “Hiên tài - nguyên khí quốc gia” là của ai?	144
74. “Nam quốc sơn hà...” không phải của Lý Thường Kiệt?	146

***Phần bốn: Di sản lịch sử**

75. Về cây “cột đá thế” ở Đèn Hồng	148
76. Pho tượng đá “nguyên cư dân” ở am Mỹ Châu - Cổ Loa	150
77. Về những pho tượng và lễ hội thờ Hải Bà Trưng ở đền Đồng Nhân	152
78. Đền Quán Thánh thờ ai?	154
79. Mỹ Sơn là lễ trường xưa của tôn giáo thành nào?	156
80. Chử cơ hay Kỳ Đài?	158
81. Đền Cầu Ông Thìn thờ ai?	160

82. Về "Thăng Long từ trấn"	162
83. Về "tên cũ ở Hà Nội"	164
84. Văn Miếu (Thăng Long, Hà Nội) cổ từ bao giờ?	166
85.桂枝 lịch sử, văn hoá của Hồ Văn	168
86. "Kính nhà Lê" là của nhà Lê nào?	170
87. Về nữ Kỳ Đài của kinh thành Huế	172
88. Tây Sơn Thượng Đạo thuộc địa hạt nào?	174
89. Tại sao Nguyễn Văn Siêu sơn mài đồ cho cầu Thê Hắc?	176
90. "Tả Thanh Thiên" có nghĩa là gì?	177
91. Chủ đề tin ngưỡng ở đền Ngọc Sơn?	178
92. Đâu là sự tích đích thực của Tháp Rùa trong Hồ Gươm?	180
93. Nhà Hoả là gì?	182
94. Mộ nữ sĩ Xuân Hương ở đâu?	184
95. Vì sao "Nhất Cổ Bì...?"	186
96. Về quy hoạch làng hoa truyền thống - Đào Nhật Tân	188
97. Đoàn khảo sát Nguyễn Thông đi gặp sông Đa Dục ở chỗ nào?	190
98. Đền Môn ở đâu?	192
99. Thành Vô bang là thành gì?	194